

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacrum Sanctuarium Crucis Et Patientiae Crucifixorum Et Cruciferorum

Bivero, Pedro de

Antverpiæ, M.DC.XXXIV.

Emblematica Imago XXXIV. S. Theodvli Crucifixi Explicata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47616](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47616)

Obsequium Domino fidum Theodulpho dedisti:
34. Nil potis es facti addere: liber eris.

MARKUS
ICIS
E. P. I.

S. P. I.
amur, qu
timpur, q
es: serm
erenta,
s. CHA
fit, Cha
is patet
la perpe
ri. Acc
ofdam
es Dei
acerrim
uonem
e hoste
leant co
en dnm
supplic
extrem
cientia
THEO
niquam
r.
EM

E

S.

dis l

Deu

diu

uitu

sepl

ban

tute

vel

bitu

gar

dar

le i

feru

lian

Di

ST

EMBLEMATICA IMAGO XXXIV.

S. THEODVLI CRVCIFIXI

EXPLICATA.

ANCTVS THEODVLVS, Diocletiano & Maximiliano Imperatoribus, fidus seruus Præsidentis Firmiliani, pro suo in herum seruitiq; crucis tormentum passus, mercedis loco suspendium crucis inuenit, inuenit & apud Deum, cui fideliter inseruierat, cælestis vitæ stipendium. Conditionem probi serui declarat iniqua seruitus. Castitatem & modestiam modesti & casti Iosephi heræ suæ impudicitia satis ostendit. Seruebant Hebræi Ægyptiis, & dominorum sæuitia virtutem seruorum prodidit. Laudabilis seruus, qui vel iniquo domino in rebus decoris obsequium debetum præstat; in rebus verò indecoris suum denegat famulatum. THEODVLVS Firmiliani mandatis obtemperauit, quamdiu æqua & honesta ille imperabat: abusus est dominio suo, & fidelis seruus infidele recusauit imperium, defecit à Firmiliano, qui & eum supplicio immeritæ crucis affecit. Discite, qui seruitio alieno adstringeris, more CHRISTI, dominantis, etiam iniquo, sedulam obedientiam

Euseb. Martyr.

Sympathia Christi & Theoduli Art. cum tolerata inique seruitutis.

THEODVLVS
CRVCIFIXI
EXPLICATA

tiam præstare, si tamen imperata, si iussa fuerint æqua; sin minus, mandata detrecta, nega obedientiam. Nouit Deus obsequia debita heris iniquis æterna mercede soluere, cum iura virtutis seruanti Auctor est mihi Augustinus libro de Vera inuoc. cap. 34. *Ita à plebibus Principes, & à seruis dominis ferendi, vt sub exercitatione tolerantie sustineantur temporalia, & sperentur aterna: auget enim meritum virtutis, qui propositum non violat religionis.*

CRUX THEODVLI, CRUX iniquæ seruitutis.

*Instrumen-
tum artis
benè vi-
uendi.
1. Pet. 2,
18.*

AD THEODVLI crucem vocat Apostolus, cui dicit: *Serui, subditi estote in omni timore domini non tantum bonis & modestis, sed etiam dyscolis; hæc enim gratia CHRISTI Domini nostri.* Non tam æquàm iniqua, non tam suavis quàm aspera seruus virtutis meritum auget: vbi maior iniuria, maior est in præmium ius. Eapropter Paulus Apostolus seruis omnibus commendat, vt non modò blandis & mitibus, sed etiam duris ac duris Principibus simile suum obsequium impendant. *Hæc est enim gratia CHRISTI Domini nostri, qui existens in forma Dei, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, vt sub*

*Excitatio
laboran-
tis.*

Phil. 2, 6.

ma serui non Deo Patri solùm, sed & impiis ac ingratis dominis ac Principibus vsque ad mortem, mortem autem crucis inseruiret. Nec dubium, quin gratiâ CHRISTI dispositum sapienter sit, vt THEODVLVS foret sub dominio Firmiliani, quandoquidem ex iniqua seruitute gloriosum eius martyrium ortum habuerit. Benè censet ac iudicat Isidorus libro 3. Sentent. cap. 47. dum sic desinit: *Melior est subiecta seruitus, quàm elata libertas. multi enim inueniuntur Deo liberè seruietes sub dominis constituti flagitiosis, qui etsi subditi sint illis corpore, prelati tamen sunt mente.* Sub domino iniquo ac flagitioso erat Lucius, cuius meminit Nicephorus lib. 3. cap. 3. Martyr hic egit gratias Prefecto, gaudens à malis se dominis liberari, & ad Deum Patrem, & ad Regem optimum transire.

CRUX THEODVLI, CRUX ægrotantis.

Seruitutem corruptionis, & illam fatis iniquam, ^{Instrumentum artis bene moriendi.} Somnes homines patiuntur. Nam, vt pulchrè Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 11. ait, *naturam humanam, ab initio diuinis bonis imprudentiâ suâ spoliata, vita passionibus obnoxia, & tetra mortis exitus excepit: vnde homo miserè aternitatem cum mortalitate commutauit, & qui originem à corruptibili generatione acceperat, ad interitum origini suæ consentaneum iure merito*

Rr

pro-

Eccli. 6. *properavit. Quare memento quoniam omnes in corruptione sumus*, ait Ecclesiasticus. Et Paulus Apostolus capite 8. ad Romanos hoc ipsum confirmat: *Uana enim creatura subiecta est non volens, sed propter eum, qui subiecit eam in spe: quia & ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis, in libertatem gloriae filiorum Dei.* Hæc dura & dira, hæc iniqua seruitus est, à qua excipitur nemo, nemo excipitur: hæc nos lecto ægro sepulchro mortuos nos addicit. Cùm ægotamur & morimur, iura huius iniquæ seruitutis soluitur nec in lecto solum, sed etiam in ipso sepulchro debitum à nobis corruptionis exigitur, in corpore soluimus, & illud pendimus. Huius seruitutis impatientissimus Paulus exclamabat, *Infelix homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* Corpore mortis appellat, corruptioni omnino subiectum. Nec quidem caro nostra mortalis proprietatis in se solum, sed etiam iure possessionis & apprehensionis ad mortem iam pertinet, quandoquidem *omnes morimur, & quasi aqua dilabimur.* Interim dum homo corrumpitur & moritur, captus tenetur spiritus, & cupit dissolui, & esse cum CHRISTO. In hoc sermone erat Basilii, cùm Epist. 60. scriberet ad Ecclesiam Antiochenam: *Quis dabit mihi alas instar columbæ? Nunc verò non solum alis destituor, sed ipso quoque corpore*

Rom. 7.
24.

2 Reg. 13.
14.

Excitatio
agrotan-
tis.

pore, quod & longa iam dudum agrotatione, & nunc con-
 tinuis laboribus prorsus attritum est. Attrita vestis cor-
 poris erat morbis atque laboribus, quæ mutanda
 iam in æternæ incorruptionis ornamentum speraba-
 tur. Pater noster Deus est, qui cum vestes charorum
 sibi filiorum iam tritas & corruptas vider, de indu-
 mentis incorruptionis dandis cogitat, vt habitum
 ferulem in gloriosum ornatum commutent. Com-
 mutauit eum THEODVLVS, commutabit & æger, si
 cor eius in similitudinem euadat picturæ, & in sta-
 tu corruptionis suæ incorruptis moribus Deo sanus
 & æger ipse inseruierit.

Leuamen laborantis & ægotantis.

Rex gloriosus veluti verus Ioseph ante filios Is-
 raëlis missus est, vt iniquam seruitutem patere-
 tur, & exemplo prælucet iis, quos eadem expecta-
 bat conditio seruitutis. Quod si Iosephus fratribus
 de annona prouidit, vt ingredientes Ægyptum ale-
 rentur, & simul excitarentur ad seruitutis Ægyptia-
 cæ tolerantiam; verus Ioseph nobis condidit Eucha-
 ristiam, qua refecti, iugum seruitutis humanæ, et si
 iniquæ, laborantes & ægotantes æquo animo fera-
 mus, donec, sumpto iam Viatico, ex mundi Ægy-
 pto exeamus. Quam bonus est ille exitus, in quo

*Virtus Eu-
charistia.*

Viaticum.

CHRISTVS ducem se constituit, & offert diram
 & arduam carnis seruitutem patienti, atque in extremis
 pfal. 30, 4. dicenti: *Deduces me, & enutries me.* Quem sacra
 carne fouet CHRISTVS & nutrit, hunc eundem per
 viam mortis arduam, dubiam & periculosam du-
 cit ac regit. Prouidit Deus olim de Angelo inclu-
 dit in nube, qui præiret & præcederet Hebræos, cum eun-
 derent iam liberi ex captiuitate Ægyptiaca, nec il-
 los desereret, donec eos in tuto sisteret & statueret.
 Excedit hoc beneficium maiorem in modum Ebraeorum
 charistica gratia, cuius fauore non Angelus è caelis
 mittitur, qui abeuntem comitetur, sed ipse Rex An-
 gelorum nube candida Hostiæ inclusus, adhaerens
 obeunti, vt ducatum suum illi præstet qui ex Ægypto
 mundi egreditur, & eius lateri adherens, in-
 quam deserat, donec per auia & inuia mortis itinera
 in patriam cælestem reducat, vbi summa libertas est,
 & vbi solemniter semper agitur de iniqua seruitute
 triumphus.

Gloriosum opus Artis Crucis & patientiæ,
 corona aurea & laureola.

*Honor alie
 artem be-
 nẽ vici-
 di & mo-
 riendi.*

Satis graue iniquæ seruitutis martyrium, quo
 passus & expertus est vetus ille Patriarcha, cuius
 ius meminit Dauid, & martyrium eius exposuit Pala-

mo 104, 17. *Misit ante eos virum, in seruum vendun-*
datus est Ioseph. Humiliauerunt in compedibus pedes eius,
ferrum pertransiit animam eius, donec veniret verbum
eius. Ferrea hæc seruitus erat, cuius meritum adhuc
in ipso seruitutis loco Deus clemens compensauit.
Eloquium Domini inflammauit eum: misit rex, & soluit^{Psal. 124.}
eum; princeps populorum, & dimisit eum. Constituit eum^{19.}
dominum domus suæ, & principem omnis possessionis suæ.
Ut erudiret principes eius sicut semetipsum, & senes eius
prudentiam doceret. Subiungit deinde Psaltes: Et in-^{Verf. 23.}
trauit Israël in Ægyptum. Ingressus Ægyptum est, vbi
iniquam passus populus est seruitutem, cuius præ-
curfor exitit prius Iosephus, præco simul & vates
præmij & remuneratiõnis, quæ ferentibus hanc
cruce diuinitus promittitur & conceditur, post-
quam iniqua seruitus patienter tolerata exitum
suum habuerit.

Habuit exitum gloriosum seruitus illa Hebræo-
rum, quandoquidem in egressu terræ Ægyptiæ, &
transgressu maris Rubri donati iam libertate, voce
consona cecinerunt: *Cantemus Domino: gloriosè enim*^{Exod. 15.}
magnificatus est, equum & ascensorem deiecit in mare.
Canticum hoc gloriosum non solum in littore Ru-
bri maris, sed etiam in regno cæli sonant ac reso-
nant Israëlita, de sæua mundi huius seruitute so-
lem-

lennem triumphum agentes ac celebrantes, cui
 cap. 15. Apocalypsis Ioannes dicat: *Et vidi tam
 quam mare vitreum mistum igne, & eos qui vicerunt
 stiam, & imaginem eius, & numerum nominis eius, sta-
 tes super mare vitreum, habentes citharas Dei, & ca-
 nentes canticum Moysi serui Dei.* Canunt victores
 coronati & laureati, ac celebrant suam ab iniqua
 uitute liberationem. Coronatus & laureatus canit
 hymnum triumphalem THEODVLVS, cuius ex-
 tra ma vox erat in martyrio suo: *Vestimenta quidem
 corpore diuellere poteris, mentis autem fidem non auer-
 tes in aeternum.*

*Laureola
 iniua ser-
 uitutis to-
 lerata.*

*Extr. ma
 verba mo-
 rientis.*

Prodeant in publicum spectaculum Sancti SCILITANI, speculum & forma eorum, qui laboribus & morbis vndique affliguntur.